

Elevpaneler för longitudinella studier

2002

UF0501

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Befolkningens utbildning

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Ja

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: Statistiska Centralbyrån

Kontaktperson: Gunnel Ahlgren, Marcia Olavarría Gaete

Telefon: 019-17 60 04 / 66 85

Telefax: 019-17 70 82

e-post: gunnel.ahlgren@scb.se / marcia.olavarria@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statistiska Centralbyrån

Kontaktperson: Gunnel Ahlgren, Marcia Olavarría Gaete

Telefon: 019-17 60 04 / 6685

Telefax: 019-17 70 82

e-post: gunnel.ahlgren@scb.se / marcia.olavarria@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Nej

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Mikrodata som gör identifikation av individer möjlig lämnas inte ut. Uppgifterna får bevaras till 31 december 2004.

A.8 Gallringsföreskrifter

Nej

A.9 EU-reglering

Saknas

A.10 Syfte och historik

Statistik inom området Utbildning-Arbetsmarknad omfattar tre huvudprodukter

1. Personalutbildningsstatistik

2. Elevpaneler för longitudinella studier

3. Verksamhet efter utbildning, inträde och etablering på arbetsmarknaden

Dessa huvudprodukter ingår enligt S 96 i statistikprogrammet Analyser och prognoser om utbildning och arbetsmarknad men ingår sedan den 1 oktober 1993 i AM/UA:s ansvarsområde. Statistikens syfte är att ge underlag för uppföljning och utvärdering av utbildningssystemet och dess relationer till arbetsmarknaden samt arbetsmarknadens funktionssätt.

Alltsedan sextiotalet har SCB samlat in och redovisat uppgifter som beskriver elevers vägar genom utbildningssystemet för olika kohorter. De två tidigaste kohorterna är den s.k. individualstatistiken som består av två urval (födda 1948 resp. 1953) av ca 10 000 elever i årskurs 6 som följdes genom utbildningssystemet och ut i livet. Arbetet med individualstatistiken skedde i samarbete med pedagogiska institutionen vid Göteborgs universitet.

Därefter gjordes ett uppehåll i starten av nya kohorter. Under 1978 påbörjades detta arbete igen, nu i samarbete med pedagogiska institutionen vid Lärarhögskolan i Stockholm. För närvarande ansvarar SCB för fem kohorter. Elevpanel 1 innehåller ca 10 000 elever som gick i årskurs 6 läsåret 1979/80, elevpanel 2 drygt 9 000 elever som gick i årskurs 3 våren 1982, elevpanel 3 med knappt 4 500 elever som gick i årskurs 3 våren 1987, elevpanel 4 med drygt 8 500 elever som gick i årskurs 3 våren 1992 och elevpanel 5 med ca 9 700 elever som gick i årskurs 3 våren 1997 och elevpanel 6 med ca 10 200 elever som gick i årskurs 3 våren 2002. Från och med starten av elevpanel 3 flyttades samarbetet åter till pedagogiska institutionen vid Göteborgs universitet.

SCB ansvarar för driften av panelerna och insamling av skoladministrativa data medan pedagogiska institutionen samlar in uppgifter direkt från elever, föräldrar och lärare.

Syftet med statistiken är att beskriva elevströmmar inom skolväsendet. Statistiken ska vara underlag för utvärdering av skolans verksamhet och skolreformer. Allteftersom personerna i en panel lämnar utbildningssystemet kan även deras inträde på arbetsmarknaden m.m. belysas mot bakgrund av deras skolerfarenheter.

A.11 Statistikanvändning

Myndigheter med olika ansvarsområden inom utbildning, utbildningsdepartementet, forskare inom utbildnings- och arbetsmarknadsområdet, massmedia och allmänheten. Elevpanelerna ingår i ett projekt, Utvärdering genom uppföljning UGU-projektet, som styrs av en styrgrupp med representanter för Skolverket, Högskoleverket, Pedagogiska institutionen i Göteborgs universitet och Pedagogiska institutionen vid Lärarhögskolan i Stockholm.

A.12 Uppläggning och genomförande

SCB ansvarar för driften av panelerna och insamling av skoladministrativa data medan pedagogiska institutionen samlar in uppgifter direkt från elever, föräldrar och lärare.

Årliga uppgifter samlas in för elever i årskurs 3 till och med årskurs 9. Se även A.10.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Elevens utbildning och arbetsmarknad.

1.1.1 Objekt och population

Elevpanel 1 innehåller ca 10 000 elever som gick i årskurs 6 läsåret 1979/80, elevpanel 2 drygt 9 000 elever som gick i årskurs 3 våren 1982, elevpanel 3 med knappt 4 500 elever som gick i årskurs 3 våren 1987, elevpanel 4 med drygt 8 500 elever som gick i årskurs 3 våren 1992 och elevpanel 5 med ca 9 700 elever som gick i årskurs 3 våren 1997.

1.1.2 Variabler

AnpStudL	Anpassad studiegång antal lektioner/vecka
Aldersint	Åldersintegrerad Gått i åldersintegrerad grupp
AnpStudV	Anpassad studiegång antal veckor/läsår
AnpStud	Anpassad studiegång
Betyg	Betyg
Bsprak	B-språk
Ejstod	Ej stod Ingen stödåtgärd
Elevval	Elevens val
Eng	Undervisats i engelska åk 3
Flyttat	Flyttat
Franvaro	Frånvaro
Hemsprak	Hemspråk
Klassbet	Klassbeteckning
Klassnr	Klassnummer
Kommun	Kommun
Kon	Kön
KursvalEng	Kursval i engelska åk 7
KursvalMa	Kursval i matematik åk 7
Lagre	Lägre årskurs
LamnatGr	Lämnat grundskolan
Lan	Län
LanKommun	Län, kommun

Lararbyte	Läraryte i åk 3
MedfranAk1	Med från åk 1 Gått i klassen sedan åk 1
Modersmal	Modersmålsundervisning
Namn	Namn
NylAk1	Ny i årskurs 1
NylAk2	Ny i årskurs 2
NylAk3	Ny i årskurs 3
Personnummer	Personnummer
Ro	Rektorsområde
SCBkod	SCB-kod Intern kod
Skola	Skola
Skolval	Skolans val
Skolkod	Skolkod
SpecAnnatSatt	Specialundervisning på annat sätt
Sprakval	Språkval
SprakvalTillAk7	Språkval till årskurs 7
Stratum	Stratum
Sv2	Svenska 2
Sarund	Särskild undervisningsgrupp
Tillval	Tillval
Vikt	Vikt

1.1.3 Statistiska mått

Antal, andelar, medelvärden, summa (se respektive undersökning)

1.1.4 Redovisningsgrupper

Varierande beroende på syfte med redovisningen. Viktiga indelningsgrunder är kön och ”utbildningsinriktning”

1.1.5 Referenstider

Varje läsår

1.2 Fullständighet

I stora drag finns hela elevens skolgång med, vad som saknas är detaljerade frågor.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Resultaten för elevpanel 1 och 2 är inte vägt med hänsyn till urvalssannolikheten. Elevpanel 3 och 4 är vägt med hänsyn till urvalssannolikheten. Jämförelser måste därför tolkas med försiktighet.

2.2 Osäkerhetskällor

Bortfallsfel där uppgifter helt eller delvis saknas för utvalda personer och de saknade uppgifterna avviker systematiskt från de svarandes uppgifter. Objektsbortfallet utgörs av personer som uttagits till undersökningen men för

vilka uppgifter ej kunnat erhållas.

Partiellt bortfall uppstår då svar på enstaka frågor saknas.

2.2.1 Urval

Urvalet till de tre första panelerna har genomförts i två steg. I det första steget valdes ett antal kommuner ut och i det andra steget klasser i aktuell årskurs i de utvalda kommunerna. Kommunerna grupperades i strata efter fyra stratifieringsvariabler (folkmängd, andel socialistiska mandat, andel sysselsatta inom offentlig förvaltning och andelen invandrarelever).

Urvalet till den fjärde panelen har också gjorts i två steg men här utgjorde antalet elever i årskurs 2 stratifieringsvariabel för kommunurvalet.

Urvalet till den femte panelen har i kommunurvalet gjorts på samma sätt som för elevpanel 4. I steg två har rektorsområden valts istället för klasser.

Antalet klasser/rektorsområden i varje utvald kommun bestämdes så att antalet i elever i hela undersökningsgruppen skulle bli cirka 10 000 elever för panel 1, 2, 4, 5 och 6 och cirka 5 000 elever för den tredje panelen. Varje utvald klass har totalundersökts

2.2.2 Ramtäckning

Det slutliga elevurvalet bestäms utifrån klasslistor för de utvalda skolorna i samband med den första uppgiftsinsamlingen. Täckningsfelen torde därigenom vara små.

2.2.3 Mätning

Skoladministrativa data samlas årligen in via enkät från lärare eller skolexpeditioner för samtliga elever i urvalen under den tid de befinner sig i grundskolan. Insamlingen påbörjas i juni och avslutas under hösten.

2.2.4 Svartsbortfall

Det totala bortfallet är ca 10 %. Redovisas i publikation för respektive panel. Följande bortfallsorsaker kan förekomma i elevpanelerna: individuell vägran, klassvägran, flyttat utomlands, annan skolform, avliden.

2.2.5 Bearbetning

Scanning, telefonkomplettering, kodning.

2.2.6 Modellantaganden

Projektet är upplagt enligt en modell för utvärdering som bygger på ”stegvisa årskullar”. Se PM från SCB 1976:10.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Beräkning av medelfel redovisas ej reguljärt i publikationerna. Dock planeras att så ska ske framöver.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årlig insamling för respektive panel som befinner sig i grundskolan.

3.2 Framställningstid

Ca 6 månader efter läsårets slut.

3.3 Punktlighet

God.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Mycket hög, då samma mätinstrument använts vid de olika mättidpunkterna.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Elevpanelerna kan i vissa delar jämföras med den löpande utbildningsstatistiken. Vid jämförelser måste beaktas att uppgifter grundade på administrativa register i definitioner ofta skiljer sig från uppgifter lämnade i enkät. Vidare är uppgifter från urvalsundersökningarna behäftade med ett större mätfel än registeruppgifter, eftersom bortfallet i allmänhet är större i enkätundersökningarna.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten publiceras i Statistiska Meddelanden, serie U. Lärarhögskolan i Stockholm, pedagogiska institutionen och Göteborgs universitet, pedagogiska institutionen publicerar också rapporter som bygger på materialet.

5.2 Presentation

Respektive undersökning och panel redovisas i SM med förklarande text, tabeller och diagram. Se SCB:s publiceringsplan och publiceringskatalog för respektive år.

5.3 Dokumentation

Dokumentation finns på SCB:s hemsida på Internet (www.scb.se) under rubriken Databaser / textdatabaser.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial lagras på datamedia. Får bevaras till 31 december 2004.

5.5 Upplysningstjänster

Se SCB:s publiceringsplan och publiceringskatalog för respektive år.

Kontaktperson: Gunnel Ahlgren Tfn: 019 – 17 60 04

Marcia Olavarría Gaete Tfn: 019 – 17 66 85